

tályozási és a Kongresszusi Könyvtári Osztályozás jellegzetességeiről. Megemlíti a többi használatos /Bliss, Rider, Reader Interest, Egyetemes Tizedes, Kettőspontos és a Lépcsőzetes-Faceted/ osztályozási fajtát is, párhuzamot azonban csak a két legelterjedtebb között von. Az ismertetés kérdés-felelet formában történik. A bizottság véleménye szerint így módon tudható meg legjobban, melyik fajta a legmegfelelőbb az egyes könyvtárak sajátos körülményei között.

A két rendszer jellemző tulajdonságaiból folyó kérdések a következők:

1. Figyelembe kell-e venni a meglévő többi osztályozási rendszert?
 2. Milyen körülmények döntik el, melyik rendszert válasszuk?
 3. Az állomány méretének függvénye-e az, hogy a két rendszer közül melyiket válasszuk?
 4. Milyen helyi, ill. meglévő tényezőket kell tekintetbe vennünk?
 5. Az a tény, hogy a könyvtár központi vagy hazai könyvtár, elhatároló jellegű-e a választás tárgya szempontjából?
 6. Központi katalogizálás céljára a kettő közül melyik az előnyösebb?
 7. A Kongresszusi Könyvtár nyomtatott katalóguscéduláin megadott osztályozási számot fogadjuk-e el, vagy eszközöljünk helyi változtatásokat?
 8. A két rendszer közül melyik a költségesebb?
 9. Melyik rendszer alkalmasabb az automatizált könyvtárban való alkalmazásra?
- /Library Research Technical Service, 9.k. l.sz. 1965. p.104-111./

A KÖNYVTÁRI MUNKA GÉPESÍTÉSE

A gép az emberi munkaerőt egyre több területen és egyre nagyobb mértékben feleslegessé teszi, ami természetes fejlődési folyamat. A XIX. század közepe táján kialakított számológép és a Hollerith-féle lyukkártyák tekinthetők a korszerű elektronikus számítógép őseinek. A számítógép azonban nem csupán "számításra alkalmas", hanem nem-mennyiségi adatok manipulálására, sőt már gépek vezérlésére is. Ez a gép tehát nemcsak az emberi munkaerőt pótolja, hanem magát az embert is, mint a gép vezérlőjét. A gép azonban nem gondolkodik, ha-

nem csak az ismétlődő természetű rutinfolyamatokat végzi gyorsan és pontosan.

Mit végezhet el a gép a könyvtárban? A rutinmunkát. A könyvtáros a géppel a szellemi tevékenység elraktározott eredményeit könyvnyelben keresheti vissza, mint kézzel. A gép tehát a könyvtárban a könyvtárosokat fogja mentesíteni a nyilvántartás készítésétől, s az igazi könyvtárosi munka végzésére szabadítja fel erejüket. A jövő könyvtárában a gépeket üzemeltető technikusok - s egyelőre ezek a személyek is dolgozni fognak - akik a könyveket a polcokra helyezik. De katalógus-gépiróra, katalógus-rendezőre nem lesz szükség. Példemre - a könyvtárosok részéről - nincs semmi ok: olyan fontos szerep vár a könyvtárra a jövő társadalmában, hogy legalább ugyanannyi igazi könyvtáros-munkát végző könyvtárosra lesz szükség a jövőben, mint amennyi könyvtáros maga végzi ma a géppel jobban elvégezhető sablonmunkát.

/Library Research Technical Service, 9.k. 1.sz. 1965. p.100-103./

" "

A Delft-i Műszaki Egyetem könyvtárában gépesítették a kölcsönző szolgáltatást, és drasztikus módon lerövidítették az olvasók várakozási idejét. A megoldást az elektronikus rendelőberendezés és szállítóberendezések üzembeállítása képezi. A Bibliophon elnevezésű berendezés segítségével az olvasó közvetlenül közölheti a raktárral, hogy mely művekre van szüksége, mégpedig oly módon, hogy egyszerűen betárcsázza egy, a telefonkészülékek tárcsázóművéhez hasonló tárcsa segítségével a kívánt mű raktári számát, melynek hatására a raktár megfelelő pontján világító jelzés gyullad ki, és a raktáros tudtára adja az igényt. Ha a mű nincs a helyén, akkor egy automatikus írógép papírra rögzíti a raktári számot, és az olvasót is tudatja a berendezés erről a tényről. A bibliophon egyidejűleg minden igényt lyukszalagba rögzít, ami a statisztikák gépi elkészítését rendkívül egyszerűvé teszi /pl. annak megállapítása, hogy mely műveket kölcsönzik a leggyakrabban/. A könyvek szállítása szállítószalagok és görgők segítségével történik.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 79.k. 9.sz.1965.p.572./

" "

A Nevada Egyetem megbízást kapott, hogy végezzen kísérleteket a nagytávolságú könyv- és folyóiratkölcsönzés /könyvtárközi kölcsönzés/ esetén a Magnafax gépek és a telefonhálózat felhasználásával a kölcsönzés képátvitellel történő helyettesítésével kapcsolatban.

" " "

Három millió könyv naponta

A Szovjetunióban naponta három millió kötet könyv jelenik meg, tehát percenként kétezer. 1918-tól 1963-ig a Szovjetunióban két millió könyvet és brosurát adtak ki összesen 27 milliárd példányban. A Szovjetunió a világon az első helyen áll az egy főre jutó könyvek tekintetében. Az egész világon megjelenő könyvek egynegyedét a Szovjetunióban adják ki 138 hazai és idegen nyelven.

" "

Külföldi tudományos és műszaki irodalom árusítása Prágában

A Csehszlovák Műszaki Könyvkiadó előadótermeiben bevezették az idegen nyelvű külföldi tudományos és műszaki irodalom árusítását. Jelenleg 260 mű kapható, főleg amerikai, nyugatnémet, angol és holland. A raktárt azonban rövidesen kibővítik és szótárakat, művészeti könyveket is árusítanak majd, tehát voltaképpen minden könyvet, szépirodalmi és ifjúsági könyveken kívül.

" "

Az UNESCO közgyűlése a könyvkiadási statisztika nemzetközi egyesítésére ajánlásokat fogadott el. Ezek szerint könyvnek minősül az az írásos nyomtatvány, amelynek legalább 49 oldala van. Az UNESCO adatai szerint a világon 1963-ban megjelent 400 000 műnek 36 %-át a szocialista országok /Kína nélkül/ jelentették meg. 80 000 művel a Szovjetunió áll az országok jegyzékének élén. 20 000 műnél többet adtak ki Kínában, Németországban, Japánban és az Amerikai Egyesült Államokban. Igen jelentős a kiadás növekedése Dél-Amerikában és az afrikai országokban: utóbbiak papírfogyasztása az 1950-es 6000 t-ról 1960-ban 90 000 t-ra nőtt.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 758./

" "

A legnagyobb amerikai kiadóvállalat, a McGraw Hill 7850 főt foglalkoztat. Évi forgalma 170 ezer dollár volt. Az Amerikai Egyesült Államok valamennyi kiadóvállalatának összforgalma 1,6 millió dollárt tett ki; ez közel 30 ezer mű megjelentetéséből származott. A könyvtermés 26,7 %-a iskolakönyv, 23,5 %-a enciklopedikus mű volt. A vásárlók 30 %-át a könyvtárak tették ki. Az Egyesült Államok 17 ezer könyvtárának 44 millió olvasója volt - ez a lakosság 23,6 %-a.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 759./

" "

1965-ben az NDK-ban és az NSZK-ban egyaránt új törvényt hoztak a szerzői jogról.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 759./

" "

A Könyvtárosok Egyesületeinek Nemzetközi Szövetsége 1966. szeptember 11-16. között tartja következő kongresszusát Hágában; ugyanott tartja szeptember 19-24. között konferenciáját a FID és szeptember 25-28. között éves közgyűlését az ASLIB.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 756./

" "

A Szibériai Kutatóközpont könyvtára 4,5 millió kötetével Szibéria legnagyobb könyvtára. Az ENSZ kiadói tanácsának határozata szerint a könyvtár ENSZ letéti könyvtár lesz.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 756./

" "

A delfti műszaki főiskola könyvtárában új osztályt hoztak létre a japán és kínai műszaki irodalom feltárára: itt primér anyagot gyűjtenek és fordítanak. A nyugati könyvtárakba járó japán és kínai folyóiratok központi katalógusát is létrehozzák.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 757./

" "

Angliában a Library Association 1966. március 14-21. között rendezi meg az első angol könyvhetet.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 757./

" "

A Library of Congress-nak egy év alatt közel másfélmillió látogatója volt; több mint kétmillió művet olvastak az olvasótermekben; a könyvtár 52,5 millió címleírást nyomtatott ki.

/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 757./

" "

Orvostudományi információviSSzakereső rendszert építenek ki Angliában. A technikai előkészítés munkáit a Newcastle-i Egyetem

számológép-laboratóriuma végzi: ez értékeli ki az Amerikai Egyesült Államokban a MEDLARS rendszerrel szerzett tapasztalatokat.
/Zentralblatt für Bibliothekswesen, 12.sz. 1965. p. 758./

" "

Institut National de Documentation et d'Information du Travail /INDIT/ néven munkaügyi tájékoztató központot hoztak létre Párizsban. Szakterülete a munkaügy gazdasági, társadalmi, jogi és történeti vonatkozásaira terjed ki.

/Bulletin AID, 3.sz. 1965. p. 49./

" "

BREVATOME USA néven francia atomfizikai szabadalmi központot állítottak fel az Amerikai Egyesült Államokban. A központ feladata többek között a piackutatás és a francia szabadalmak megvásárlásának dokumentációs elősegítése.

/Bulletin AID, 3.sz. 1965. p. 49./

" "

INFORMÁCIÓVISSZAKERESÉS

A NASA 1965-ben helyezte üzembe VIDEOFILE információtároló és visszakereső rendszerét. Ebben televíziós felvevő-berendezés fényképezi a dokumentumokat mágnesszalagra. Egy szalagra 500 000 A/4-es oldal vehető fel. A szalagtárolóból dokumentumszám szerint kereshető vissza átlag 1 perc alatt a kívánt oldalak, amelyeket a berendezés televízió készülék ernyőjére vetít ki. A kivetített oldalakat szükség esetén nagyítva ki is nyomtatja a berendezés. Több vezérlőasztal párhuzamosan kapcsolható a tárhoz. A rendszer előnyeirez tartozik, hogy a felesleges dokumentumok felvétele törölhető és helyükbe újakat lehet felvenni.

/Bulletin AID, 3.sz. 1965. p. 53./

" "

Rank Xerox Ltd. üzembe helyezte első gyártelepét az európai kontinensen: Hollandiában, Venray-ben. Elsősorban alap- és segédanyagokat állít elő xerox-berendezésekhez. Ezek száma az Európai Közös Piac országaiban ugrásszerűen nőtt az elmúlt években, s az üzeműkhöz szükséges alap- és segédanyagokat az eddigi üzemek már nem tudták kielégíteni.

/Bürotechnik + Organistaion, 1965. dec. p. 1083./

" " " "